

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
palvelussuhdeasiat@pirha.fi
pirha.fi

OHJEKIRJE HR
6.2.2026

Henkilöstön sivutoimet ja kilpaileva toiminta, ohjekirje

1 Johdanto

Tämä sivutoimiohjeistus koskee Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluksessa olevia viranhaltijoita ja työntekijöitä.

1.1 Lainsäädäntötausta

Viranhaltijoiden sivutoimista ja kilpailevasta toiminnasta säädetään kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 18 §:ssä. Työntekijöiden velvollisuuksista sivutoimien osalta ja kilpailevasta toiminnasta säädetään työsopimuslain (55/2001) 3 luvun 3 §:ssä. Työntekijöiden osalta asiasta sovitaan työsopimuksessa.

1.2 Sivutoimen käsite

Sivutoimella tarkoitetaan virkasuhdetta, palkattua työtä ja pysyväisluonteista tehtävää, josta henkilöllä on oikeus kieltäytyä sekä ammatin, elinkeinon ja liikkeen harjoittamista. Kyseessä voi olla sivutoimi, vaikka tehtävästä ei maksettaisi palkkaa tai palkkiota.

Sivutoimia voivat olla esim.

- virka- tai työsuhde toisella työnantajalla
- yritystoiminta tai muu itsenäinen ansiotoiminta
- osakkuus yhtiössä, jossa henkilöllä on yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa määräävä asema
- luottamus- ja hallintotehtävät yrityksissä, yhteisöissä ja järjestöissä, esim.
 - osakeyhtiön, osuuskunnan tai säätiön hallituksen jäsenyys
 - hyvinvointialueen, kunnan tai muiden yhteisöjen luottamustehtävät, jos tehtävä

- ✓ voi vaikuttaa Pirkanmaan hyvinvointialueen virka- tai työtehtävien asianmukaiseen hoitamiseen tai
- ✓ voi aiheuttaa Pirkanmaan hyvinvointialueen tehtävissä esteellisyyden, eturistiriidan tai vaarantaa luottamuksen tai
- ✓ edellyttää Pirkanmaan hyvinvointialueen työajan käyttämistä/virka- tai työvapaan myöntämistä eikä kyseessä ole vähäinen ja satunnainen tehtävä

Sivutoimia eivät ole esim.

- Pirkanmaan hyvinvointialueen virka- tai työsuhteeseen kuuluvat tehtävät
- pelkkä osakkeiden omistaminen osakeyhtiössä, jos omistukseen ei liity aktiivista osallistumista yhtiön toimintaan
- satunnaiset tai pidempäänkin jatkuvat vähäiset, Pirkanmaan hyvinvointialueen työajan ulkopuolella hoidettavat tehtävät, joilla ei objektiivisesti arvioiden voida katsoa olevan merkitystä Pirkanmaan hyvinvointialueen virka- tai työtehtävien asianmukaiselle hoitamiselle, kuten esimerkiksi:
 - tavanomainen jäsenyys sekä vähäinen, harrastusluonteinen toiminta ja luottamustehtävät yhdistys-, harrastus- tai vapaaehtoistoiminnassa
 - talkootyö
 - oman asunto-osakeyhtiön tavanomainen hallituksen jäsenyys tai siihen rinnastettava, harrastusluonteinen tehtävien hoito edellyttäen, ettei toiminta ole ammattimaista eikä aiheuta esteellisyyttä tai muuta haittaa Pirkanmaan hyvinvointialueen virka- tai työtehtävien hoitamiselle

2 Milloin tehdään sivutoimi-ilmoitus tai tarvitaan sivutoimilupa?

Viranhaltija/työntekijä ei saa ottaa vastaan eikä pitää sellaista sivutointa, joka edellyttää työajan käyttämistä sivutoimeen kuuluvien tehtävien hoitamiseen, ellei työnantaja hakemuksesta myönnä siihen lupaa. Muusta sivutoimesta viranhaltijan/työntekijän on tehtävä ilmoitus työnantajalle.

2.1 Sivutoimi-ilmoitus

Jos työntekijän/viranhaltijan sivutoimi ei edellytä Pirkanmaan hyvinvointialueen työajan käyttämistä, työntekijän/viranhaltijan on tehtävä sivutoimestaan työnantajalle sivutoimi-ilmoitus. Sivutoimi-ilmoitus tulee tehdä ennen sivutoimen aloittamista. Sivutoimi-ilmoitus on tehtävä esimerkiksi ammatinharjoittamisesta yksityisvastaanotolla sekä toimimisesta yksityisen terveydenhuollon tai sosiaalihuollon yrityksen palveluksessa tai työvoimaa vuokraavan yrityksen palveluksessa.

2.2 Sivutoimilupa

Viranhaltijan pitää hakea sivutoimilupa, mikäli sivutoimen harjoittaminen edellyttää Pirkanmaan hyvinvointialueen työajan käyttämistä. Työnantaja voi edellyttää sivutoimiluvan hakemista myös silloin, kun rajanveto viranhaltijan säännöllisen työajan ja sen ulkopuolisen työajan suhteen on vaikeaa, eikä työnantaja voi käytännössä valvoa työajan käyttöä. Mikäli sivutoimen pitäminen edellyttää sivutoimilupaa, viranhaltija ei saa aloittaa sivutoimen harjoittamista ennen sivutoimiluvan myöntämistä.

3 Näkökohtia, jotka on otettava huomioon sivutoimen hyväksyttävyyttä arvioitaessa

3.1 Esteellisyys, luottamuksen vaarantuminen ja haitta tehtävien asianmukaiselle hoitamiselle

Sivutoimen hyväksyttävyyttä harkittaessa on otettava huomioon seuraavat sivutoimen pitämisen esteet:

- 1) Viranhaltija/työntekijä ei saa tulla sivutoimen vuoksi esteelliseksi virka-/työtehtävissään. Esteellisyyttä arvioidaan hallintolain (434/2003) 28 §:n esteellisyyssäännösten nojalla.

Hallintolain 28 §:n mukaan virkamies on esteellinen:

- 1) jos hän tai hänen läheisensä on asianosainen (läheiset on määritelty hallintolain 28 §:n 2 momentissa);
- 2) jos hän tai hänen läheisensä avustaa taikka edustaa asianosaista tai sitä, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;
- 3) jos asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle läheiselleen;
- 4) jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;
- 5) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;
- 6) jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä kuuluu viraston tai laitoksen johtokuntaan tai siihen rinnastettavaan toimielimeen ja kysymys on asiasta, joka liittyy tämän viraston tai laitoksen ohjaukseen tai valvontaan; tai
- 7) jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Hankinnoista on annettu Pirkanmaan hyvinvointialueella erillinen [ohje](#), jonka kohdassa 9.1. käsitellään esteellisyyttä hankinta-asioissa.

- 2) Sivutoimi ei muutoinkaan saa vaarantaa luottamusta puolueettomuuteen ja tasapuolisuuteen virka-/työtehtävien hoidossa.
- 3) Sivutoimi ei saa haitata tehtävien asianmukaista hoitamista. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa henkilön sivutoimi on niin aikaa vievä tai muutoin kuormittava, että se vaarantaa työ-/virkatehtävien asianmukaista hoitamista.
- 4) Sivutoimena ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, joka kilpailevana toimintana ilmeisesti vahingoittaa työnantajaa. Viranhaltija/työntekijä ei myöskään

palvelussuhteen kestäessä saa ryhtyä laissa kiellettyyn kilpailevan toiminnan valmisteluun.

Työsopimuslain 3 luvun 3 §: Työntekijä ei saa tehdä toiselle sellaista työtä tai harjoittaa sellaista toimintaa, joka huomioon ottaen työn luonne ja työntekijän asema ilmeisesti vahingoittaa hänen työnantajaansa työsuhteissa noudatettavan hyvän tavan vastaisena kilpailutekona.

Työntekijä ei saa työsuhteen kestäessä ryhtyä kilpailevan toiminnan valmistelemiseksi sellaisiin toimenpiteisiin, joita 1 momentissa säädetty huomioon ottaen ei voida pitää hyväksyttävänä.

Erityisesti johtavassa asemassa olevien viranhaltijoiden/työntekijöiden sivutoimet ja esteellisyyskysymykset on arvioitava tarkasti.

Esimerkkejä sivutoimista:

- Viranhaltija/työntekijä ei saa toimia tilanteessa, jossa hän on samanaikaisesti palvelun tilaajan ja tuottajan roolissa
 - Esim. sama henkilö ei voi päättää palvelusetelipalveluntuottajan hyväksymisestä tai myöntää palveluseteliä ja samalla toimia itse Pirhassa ulkopuolisena palvelusetelin palveluntuottajana
- Tavanomainen yksityisvastaanottotoiminta ja siihen liittyvät pienimuotoiset diagnostiset ja hoidolliset toimenpiteet yksityisasiakkaille eivät lähtökohtaisesti ole Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelutuotannon kanssa kilpailevaa toimintaa
- Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluksessa oleva henkilö ei saa ohjata Pirkanmaan hyvinvointialueen asiakkaita omalle yksityisvastaanotolleen
- Esihenkilöasemassa oleva, kilpailutuksesta ja hankinnoista vastaava henkilö ei voi olla yksinomaisena tai pääasiallisena (vastuullisena) omistajana, hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana tai muussa johtavassa asemassa yrityksessä, joka tarjoaa samoja palveluja Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa

3.2 Työturvallisuus ja sivutoimet

Sivutoimen hyväksyttävyyttä arvioidessaan työnantajan tulee kiinnittää huomiota mm. sivutoimen harjoittamisen vaatimaan aikaan ja sen vaikutukseen henkilön työkykyyn. Työnantaja voi rajoittaa sivutoimeen käytettävää aikaa esimerkiksi, jos Pirkanmaan hyvinvointialueen tehtävän hoitamiseen ja sivutoimen harjoittamiseen yhdessä käytettävä aika voi johtaa henkilön työkyvyn vaarantumiseen.

4. Sivutoimi-ilmoituksen tekeminen, sivutoimiluvan hakeminen ja seuranta

Esihenkilön on tiedotettava sivutoimien ilmoittamiseen ja sivutoimiluvan hakemiseen liittyvistä velvoitteista henkilöstölleen. Uusi työntekijä/viranhaltija tulee perehdyttää sivutoimia koskevaan ohjeistukseen.

Mikäli Pirkanmaan hyvinvointialueelle rekrytoitavalla henkilöllä on sivutoimia tai hän osallistuu mahdollisesti kilpailevaan toimintaan, on ennen rekrytointia selvitettävä, voiko henkilö jatkaa ko. tehtävissä Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluksessa. Rekrytoivan esihenkilön tulee rekrytoinnin yhteydessä ohjata henkilö tekemään sivutoimi-ilmoitus tai – lupahakemus työnantajan ohjeistuksen mukaisesti.

Sivutoimi-ilmoitus tehdään ja sivutoimilupa haetaan hallintosäännön ja tämän ohjeen mukaisesti. Viranhaltija/työntekijä on velvollinen ilmoittamaan sivutoimi-ilmoitukseen tai - lupaan liittyvät muutokset viivytyksettä työnantajalle. Mikäli esim. sivutoimen hoito päättyy ennen sivutoimi-ilmoituksessa tai -luvassa mainittua määräaikaa, viranhaltijan/työntekijän tulee ilmoittaa siitä työnantajalle.

Mikäli sivutoimen hoitaminen jatkuu sivutoimi-ilmoituksessa tai -luvassa mainitun määräajan jälkeen, viranhaltijan/työntekijän tulee tehdä uusi sivutoimi-ilmoitus tai hakea uusi sivutoimilupa ennen ko. määräajan päättymistä. Esihenkilön tulee omalta osaltaan seurata ja varmistaa, että alaisensa henkilöstön tarvittavat sivutoimi-ilmoitukset ja - lupahakemukset on tehty.

5 Käsittely ja päätös

Esihenkilöiden tulee ohjata alaisensa henkilöstön tekemään asianmukaiset sivutoimi-ilmoitukset ja -lupahakemukset. Jokainen viranhaltija/työntekijä vastaa omalta osaltaan siitä, että tarvittava

sivutoimi-ilmoitus/-lupahakemus on tehty. Jos henkilö siirtyy Pirkanmaan hyvinvointialueella uuteen tehtävään, hänen tulee tehdä uusi sivutoimi-ilmoitus tai hakea uusi sivutoimilupa, jolloin uusi esihenkilö/ottava viranhaltija käsittelee asian ja arvioi sivutoimen hyväksyttävyyden suhteessa uuteen tehtävään.

5.1 Sivutoimi-ilmoitusten käsittely

- Viranhaltija/työntekijä tekee sivutoimi-ilmoituksen esihenkilölle [lomakerekisterin](#) lomakkeella (LP2406)
- Esihenkilö tutkii ja arvioi sivutoimen hyväksyttävyyden ja konsultoi tarvittaessa alueen henkilöstöpäällikköä. Esihenkilö vastaanottaa/hyväksyy sivutoimi-ilmoituksen lomakkeella ja toimittaa sen arkistoitavaksi sähköpostiosoitteeseen
- sivutoimi-ilmoitukset(at)pirha.fi.

Tai

- Ottava viranhaltija tekee kielteisen päätöksen (Pirressä). Ennen päätöksen tekemistä asianosaiselle varataan mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa. Päätöstä noudatetaan mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

5.2. Sivutoimilupahakemusten käsittely

- Viranhaltija tekee sivutoimilupahakemuksen [lomakerekisterin](#) lomakkeella (LP2407) ja toimittaa sen esihenkilölle
- Esihenkilö tutkii ja arvioi sivutoimen hyväksyttävyyden ja konsultoi tarvittaessa alueen henkilöstöpäällikköä. Esihenkilö merkitsee lausuntonsa lomakkeeseen ja toimittaa asian ottavan viranhaltijan päätettäväksi.
- Ottava viranhaltija tekee päätöksen (Pirressä). Sivutoimiluvan myöntäminen perustuu paitsi sen arviointiin, onko sivutoimen pitämiselle lainmukaiset edellytykset, myös tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Sivutoimiluvan myöntäminen edellyttää, että työajan käyttäminen kyseiseen sivutoimeen katsotaan varsinaisten työ/virkatehtävien hoitamisen kannalta tarkoituksenmukaiseksi ja Pirkanmaan hyvinvointialueen edun mukaiseksi. Sivutoimiluvan myöntämistä harkittaessa on otettava huomioon tämän ohjeen 3 luvussa kuvatut seikat sekä työntekijöiden/viranhaltijoiden tasapuolinen kohtelu.

Jos harkitaan kieltävää päätöstä, ennen päätöksen tekemistä asianosaiselle varataan mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa. Päätöstä noudatetaan mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

5.3 Myönteinen päätös

Sivutoimi-ilmoitus hyväksytään ja sivutoimilupa annetaan määräaikaisena ja enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

Työnantaja voi sivutoimi-ilmoituksen tai sivutoimilupahakemuksen hyväksymisen yhteydessä asettaa tarvittaessa sivutoimen hoitoon liittyviä työ-/virkatehtävien hoidon kannalta perusteltuja rajoituksia ja ehtoja. Päätökseen kirjataan sivutoimen pitämislle asetettavat rajoitukset:

- Päätöksessä voidaan edellyttää, että työntekijä/viranhaltija voi käyttää sivutoimen hoitamiseen enintään tietty määrä tunteja viikossa/kuukaudessa
- Sivutoimilupaa myönnettäessä tulee edellyttää, että sivutoimen hoitamiseen käytetty Pirkanmaan hyvinvointialueen työaika on palkatonta
- Sivutoimiluvassa voidaan edellyttää, että työntekijän/viranhaltijan on tehtävä takaisin esihenkilön kanssa sopien sivutoimen hoitamiseen käytetty työaika

5.4 Päätös sivutoimen kieltämisestä tai peruuttamisesta

Ottava viranhaltija voi, varattuaan viranhaltijalle/työntekijälle tilaisuuden tulla kuulluksi, kieltää sivutoimen vastaanottamisen tai pitämisen seuraavilla perusteilla:

- sivutoimi aiheuttaa viranhaltijan/työntekijän esteellisyyden
- sivutoimi vaarantaa luottamusta viranhaltijan/työntekijän puolueettomuuteen tai tasapuolisuuteen
- sivutoimi haittaa tehtävien asianmukaista hoitamista tai
- sivutoimi kilpailevana toimintana ilmeisesti vahingoittaa työnantajaa.

Sivutoimen kieltäminen perustuu työnantajan tapauskohtaiseen kokonaisharkintaan. Kokonaisharkinnassa otetaan huomioon lakien säännökset ja se, miten sivutoimi vaikuttaa henkilön työskentelyyn Pirkanmaan hyvinvointialueella.

Sivutoimi-ilmoituksen hyväksyminen tai myönnetty sivutoimilupa voidaan milloin tahansa peruuttaa, kun se on esim. muuttuneiden olosuhteiden vuoksi perusteltua. Ottava viranhaltija tekee perustellun hallintopäätöksen sivutoimen kieltämisestä/sivutoimiluvan peruuttamisesta. Ko. viranhaltijalle/työntekijälle on varattava mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

HUOM. Sivutoimen ilmoittaminen tai sivutoimiluvan hakeminen

- ei vapauta sidonnaisuusilmoituksen tekemisestä, milloin henkilö on velvollinen sellaisen tekemään
- ei vapauta esteellisyyden ilmoittamisesta yksittäisessä asiassa hallintolain mukaisesti

6 Salassa pidettävien tietojen hyväksikäyttökielto ja vaitiolovelvollisuus

Vaikka viranhaltija/työntekijä ei osallistuisi merkittävällä tavalla kilpailevan palvelun tuottamiseen, saattaa hänen toimintansa vahingoittaa työnantajaa, jos esim. tietoja hyvinvointialueen liiketoiminnasta siirtyy kilpailijalle. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 23 §:n mukaan viranhaltija/työntekijä ei saa käyttää työnantajan salassa pidettäviä tietoja omaksi taikka toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi.

Viranhaltijalla/työntekijällä on myös laissa säädetty vaitiolovelvollisuus työnantajan salassa pidettävistä tiedoista. Vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa paljastaa myöskään palvelussuhteen päättymisen jälkeen.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu lain 24 §:n 17. kohta määrää salassa pidettäväksi asiakirjat, jotka sisältävät tietoja kunnan tai muun julkisyhteisön liike- tai ammattisalaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta liiketoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi mainituille yhteisöille, laitoksille tai säätiöille taloudellista vahinkoa tai saattaisi toisen samanlaista tai muutoin kilpailevaa toimintaa harjoittavan julkisyhteisön tai yksityisen parempaan kilpailuasemaan tai heikentäisi julkisyhteisön, laitoksen tai säätiön mahdollisuuksia edullisiin hankintoihin tai sijoitus-, rahoitus- ja velanhoitojärjestelyihin.

HR-johtaja Aija Tuimala

6.2.2026